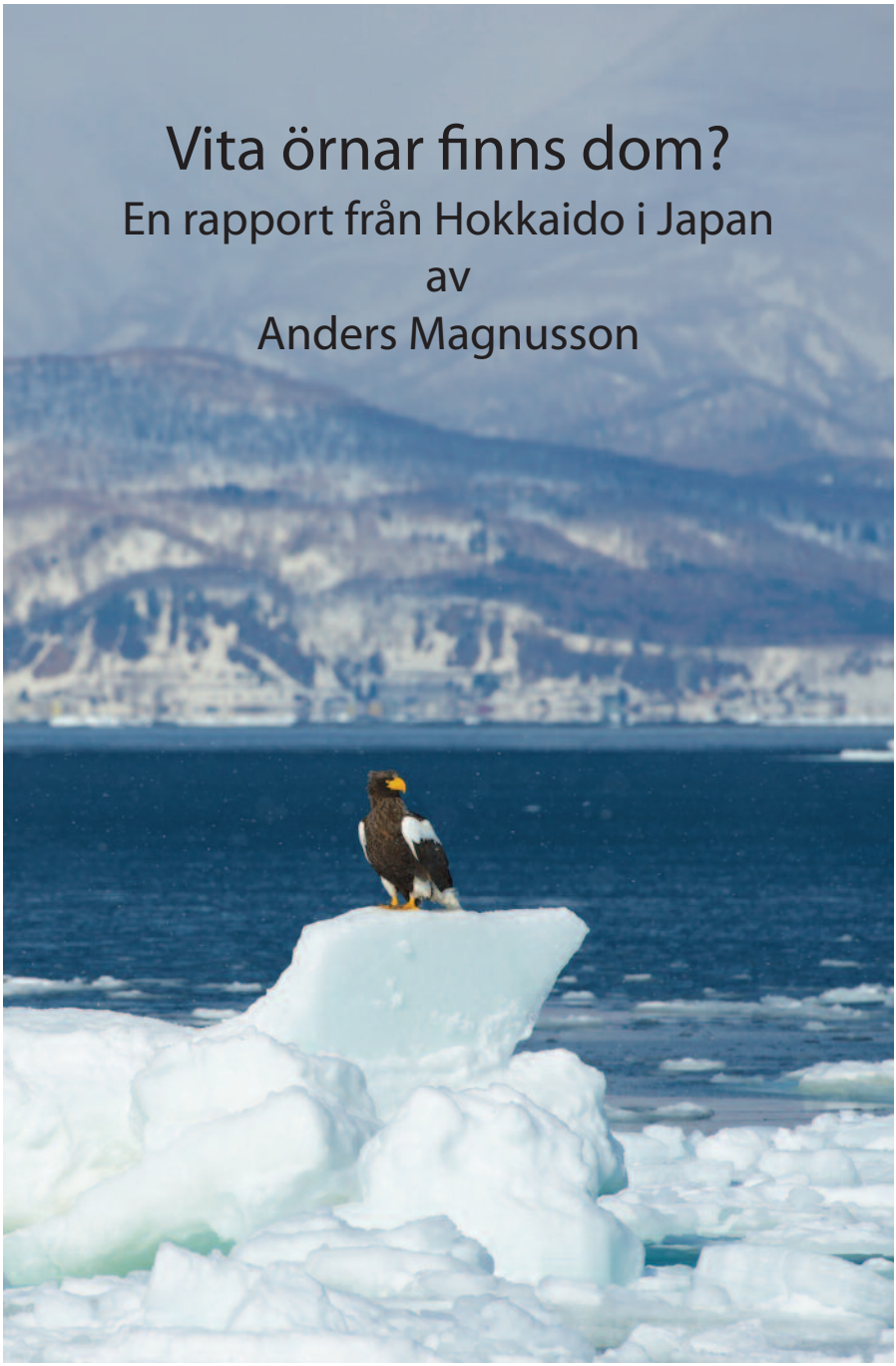
Vita örnar finns dom?

En rapport från Hokkaido i Japan

av

Anders Magnusson

Anders Magnusson, en av Tärnans pionjärer bor och arbetar sedan 3 år tillbaka i Shanghai, Kina. Förutom alla spännande asiatiska fåglar är en annan av fördelarna med att bo i Kina att det är relativt enkelt och förhållandevis billigt att flyga till andra asiatiska länder därifrån. I nedanstående reserapport berättar Anders om en ”långhelg” utöver det vanliga!

Samtliga bilder är tagna av Anders arbetskollega Jim Knudsen.

Vad gör man när frun ”lämnat” en och stuckit till Danmark på jobb i slutet på februari?
Jo, man planerar naturligtvis en ”långhelg” till Hokkaido, Japan!

Sagt och gjort, efter att ha beställt flygbiljetter till mig och sonen Pelle tog jag kontakt med Takeyoshi (”Take”) Matsuo som har en för skådare välkänd ”lodge” (minshuku) vid Lake Furen på sydöstra Hokkaido. Han var precis så vänlig och hjälpsam som alla skådare sagt och skrivit om i sina rapporter, en helt fantastisk man. Han

driver sina lilla ”lodge” tillsammans med sin fru Matsuko sedan mer än 30 år tillbaka och han hjälpte verkligen till med ”allt”. Han försåg oss med ovärderliga detaljkartor, delgav oss de senaste aktuella observationerna samt bokade båtturer och övrigt boende. Det var en fröjd att bo i Takes lilla ”lodge” och middagarna som intogs tillsammans med övriga gäster innehöll i stort sett bara fisk och skaldjur vilket undertecknad förstås inte var direkt missbelåten över.

Vi hade fantastiskt tur med vädret och det var riktig ”gammaldags vårvinter” med minusgrader om nätterna och tö och härligt takdropp på dagarna. Snöfallet hade de senaste veckorna varit rikligt och snövallarna längs med vägarna var stundtals meterhöga.

Redan under första morgonens frukost var det full aktivitet vid Takes fågelbord med ”bekantingar” som talgoxe, talltita, entita, nötväcka (rasen asiatica) och större hackspett men också östasiatiska arter som Large billed crow (Stornäbbad kråka), Brown eared bulbul (Japansk bulbyl) och bruntrast. Utsikten över Lake Furen vad magnifik och i

träden runt sjön satt redan örnar och solade sig i morgonsolen.

En liten bit från Takes lodge slängdes det varje morgon ut fisk och fiskrens på sjöisen. I samma ögonblick som pulkan med fisken gav sig av mot åtelplatsen började örnarna kretsa och tycktes veta att nu var frukosten på gång. Stora mängder Black eared kite´s (Milvus lineatus, tidigare en ras av brun glada) havsörnar och Steller's sea eagle (Jättehavsörn) landade runt "åteln" och snart var det fullt slagsmål om "frukosten".

Efter vår och örnarnas frukost började vi utforska Nemuro halvön. Längs kusterna fanns gott om "drivisbälten" och finns det öppet vatten mellan land och denna drivis samlas där stora mängder dykänder, trutar, alkor och skarvar.

Vanligaste dykänder var utan tvivel strömand och amerikansk sjöorre. Bland övriga "roliga" dykänder bör knölsvärta nämnas och enstaka fåglar fanns nästan alltid i sjöorreflockarna. Sjöorrarna hade "vårkänslor", och var helst man stannande efter kusten

kunde man höra deras vemodiga visslingar utifrån havet. Bland trutarna var Glacous winged gull (Gråvingad trut) Slaty backed gull (Skiffertrut) och vittrut de mest talrika. Ôrnar, jätte- och havsörn fanns i stort sett överallt och satt på hustak, telefonstolpar och hamnpirar. Det var dessvärre lite ”dåligt” med alkor och där hade jag hoppats på några fler arter, men fick i alla fall se; Speckled guillemot (Glasögontejst), Pigeon guillemot (Beringtejst) samt Least auklet (Dvärgalka). Pelagic cormorant (Pelagskarv) är den vanligaste skarven och det krävdes en del slit innan jag till sist fick fina obsar på 2 ex av den ”svåra” Red-faced cormorant (Beringskarv) som här finns i små antal.

Många skådare hade också letat efter Rock sandpiper (Klippsnäppa) tidigare denna vinter och enligt Take hade det endast varit en observation i år (tillika

en svensk skådare). Likt våra skärsnäppor håller de till på kala skär under vintern och Take hade givetvis markerat ”favorit skäret” på en karta. Efter att ha riktat tuben mot nämnda skär och titta ner i densamma kunde jag konstatera att den andra klippsnäppeobsen för året var ett faktum. 10-15 ex av min ”sista” calidris sprang runt och födosökte i vågskvalpet. Var det en tillfällighet att båda ”obsarna” nu var gjorda av svenska skådare? Glädjen hade knappt lagt sig innan en havsutter simmade in i bild och kravlade upp på ett närliggande isflak. Havsuttern har sin sydligaste utberedning i Asien just på Hokkaido och tillhör här en annan ras (nominatrasen lutris) än de andra två förekommande raserna i Nordamerika.

En annan av mina ”målarter” var Asian rosy finch (Asiatisk alpfink) som också övervintrar (och kanske häckar?) på Hokkaido. Även här hade Take tips och rekommenderade ett besök vid en fågelmatning(!) i byn Ochiishi och efter lite letande hittade vi till slut rätt hus och också en flock på ca 25 ex Asian rosy finches. Riktigt snygga fåglar i svart och rosa.

Steller’s sea eagle (Jättehavsörn) var förstås ”drömarten” nummer ett och de gamla fåglarna tillhör nog bland det häftigaste jag upplevt i fågelväg. Vi gjorde en båttur ut i drivisen och hade nära 500!! örnar av båda arterna (majoriten Steller’s) runt båten samtidigt. Man ”matar” med fisk och fiskrens och örnarna sitter helt oberörda och väntar på mat på några få meters avstånd, helt sanslöst!! Hela tiden fanns ett moln av trutar runt båten och de satt ofta helt obekymrat och åt fisk direkt ur fisklådorna. Pelle matade både skiffertrut, gråvingad trut och vittrut direkt ur handen.

Drömart nummer två var Blakiston’s fish owl (Blakiston´s fiskuv), världens största (?) uggla, med en population på endast cirka 100 fåglar på Hokkaido (världspopulationen är på 1000-2500 fåglar och arten är nu klassad som endangered, starkt hotad). Den trivs längs små rena bäckar där den i huvudsak lever på gädda, öring och lax. På Hokkaido finns några ”lodger”

som helt har specialiserat sig på att visa skådare denna otroliga fågel. Det hela var nästan lite för välordnat, då man varje kväll i en liten damm mitt i bäcken lägger ut små levande öringar som kvällsmat till uven. Efter att föreståndarinnan i sina självlysande gula gummistövlar vadat ut i bäcken och placerat kvällens fiskmåltid i dammen var det bara att vänta och hoppas… vår väntan blev inte särskilt lång och snart syntes en enorm ”skugga” bland träden och ”Blakistoni” hade strax landat. Efter att ha kikat ner i dammen, hoppade uven helt sonika ner i vattnet och knep en fisk med ”klorna” som den sedan svalde hel. Bäcken och dammen var upplysta eftersom fotografering med blixt är förbjuden enligt ”Japanese Environmental law”. Uven visade sig vid ytterligare två tillfällen under kvällen eller i alla fall så länge som vi var vakna. Lite skådning runt lodgen dagen efter gav

bland annat fina obsar av Brown dipper (Brun strömstare).

Runt Takes lodge fanns riktigt fin ”hackspettsskog” och där fick vi fina obsar på både vitryggig hackspett, Japanese pygmy woodpecker (Kizukispett). En extra bonus i form av en slaguggla hittade vi också på dagkvist. Den tveklöst ovanligaste fågel på resan var annars den hane buffelhead (Buffelhuvud) som hade hållit till i en av hamnarna någon vecka. Denna Nordamerikanska art är sällsynt men regelbunden vintergäst på Hokkaido.

Tranor då? Man har på Hokkaido fantastiska möjligheter att se Red crowned cranes (Japansk trana) dansa i snön, men tiden räckte dessvärre inte riktigt till detta och det hade heller inte högsta prioritet på denna tur. Vi fick ”nöja oss” med badande eller vadande tranor i soluppgången vid Otowa bron

norr om Kushiro, strax innan våra flyg skulle ta oss tillbaka till Kina. I floden som hålls öppen av de varma källorna i området, övernattar tranorna innan de under dagen flyger ut på de närliggande fälten för att äta och ”dansa”. Om än ett kort stopp och ett något kyligt sådant – 17 °C blev tranorna en fantastisk avslutning på turen.

Som ni säkert insett av ovanstående berättelse överträffade turen mina förväntningar med råge, och Hokkaido måste bland skådare absolut rankas som en av världens häftigaste vinterdestinationer.

Till sist, hur blev det då med de vita örnarna? Ja, helt vita var dom ju inte, men fantastiskt läckra trots allt, döm själva.

Kanske kan denna berättelse inspirera till en egen tur till Hokkaido?

Undertecknad står i så fall gärna till tjänst med detaljer kring boende, hyrbilar och förstås fåglar.

Anders Magnusson
amnnidingen@gmail.com